

Divagación en col da incomprendición

(Especial pra "CELTIGA")

ADICADO GARIMOSAMENTE A DON MANUEL SUAREZ

Caladiñamentos, en voz baixa, como compre a quen vai facer unha afirmazón con timidez, eu vou deixar eiquí senllada unha sentenza que fai días que vén bulindo nó meu maxín: "A incomprendición é un dós maes mais graves dá humanidade".

E xa senllada á sentenza, eu debería facer mutis, seguro de tere prestado un grande servizo ao mundo, ao poñer filantrópicamente os cimentos de unha nova escola filosófica que xirase ao redor d'a incomprendición. Mais á miña forza de vontade, é moi pequena, e inda que me pese, teño de seguir filosofando a miña maneira.

Eu creio que á meirande parte dás disgracias que acontecen no mundo, débense á incomprendición.

Pol-a incomprendición, andan inda a duas patas e con corbata, moitas xentes que, n-outante, foron nadas prá camiñare á catro e con albarda.

De iste meu aserto, abondan as probas en todas partes, probas tan relevantes, por certo, que non percisan dó meu aval.

En todal-as épocas houbo vítimas d'a incomprendición, mais ningunha, ao meu entender, superou a actual. Iste século XX tan cacareado, século do progreso como lle chaman os topicistas, é tamén o século dos incomprendidos.

Hai espíritos arcaicos e tradizionalistas, que lle teñen unha xenreira atroz, desmesurada, ao cinematógrafo. Iste seres, que, pol-o xeral, usan bimba e gabán "gedeón", e teñen erixido un altar á groriosa "zarzuela chica", nó mais fondo dó seu peito, son tachados de tolos, mais, non embargante, non son outra cousa que vulgares siñores incomprendidos.

O aficionado ao cine casi sempre é un fanático d'o foot-ball, namentres ó nemigo d'o arte silente, síñor que tildan de "chapado a antiga" non concibe outro sport que á pelota a pala. E iso, si se olla ó foot-ball como sport, xa que, como espetáculo, non hai prá ó síñor chapado a antiga, espetáculo comparabel a "festa nazonal", como lle chama enfáticamente a unha corrida de touros. Agora ben: ó aficionado ao cine, non concibe que eisiste quén non lle agrade gostar á emoción de ire adivinando as esceas na pantalla, e ó nemigo d'o cine, non concibe como eisiste xente capaz de ire a él. Para iste, aquel é un tolo e, viceversa, mais si afondamos un pouco na cuestión, á consecuencia é crara e terminante: son dous incomprendidos mutuamente.

Como iste exemplo que persento, podería pôr muitos mais, e sempre á consecuencia sería a mesma.

E decir, que o mundo, xira de calquer xeito, ao redor d'a incomprendición.

Eu son un grande admirador d'a filoloxía, e pol-o tanto, dós filólogos; e mais inda, si á condición de filólogos, engaden á de políglotas. En mí ten un devoto admirador todo aquel que fale mais de un idioma. A miña admiranza crece en grado superlativo, tantas vegadas cantos idiomas fale a persoa admirada.

Podería convertir á miña admiranza en unha sempre regla de proporción aritmética, cujo problema plantearía de iste xeito: unha persoa que fale un idioma a mais dó seu propio, téñ no capítulo d'a miña admirazon, dez puntos, poñamos por caso; esa mesma persoa, o día que chegue a falar dez idiomas, ¿cántos puntos terá nó mesmo capítulo? A resolución é fácil; o mais elemental cone-

cimento dá cencia de Pitágoras, nós mandaría facer a proporción 1:10 :: 10: x ésta craro?

Agora bén: si esa mesma persoa, a mais de falal todos ises idiomas, fose un verdadeiro técnico d-eles, entón á miña admiranza sería moiísimo mais fonda, elevaríase xá a cumes insospitadas.

Calcúlese pois como será, si a mais de falal tantos idiomas e sere un técnico d-eles, ó meu admirado, fose creador de algún novo idioma.

Prá dare un feble refresco d'a inmensa, d'a grandiosa admirazón que n-lle caso me merescerfa o afortunado mortal, abonda decir que ná miña habitación, teñen lugare preferente dous retratos: o de Zamenhof, o médico-filólogo moscovita inventor d'o esperanto, e o dó aurensan D. Juan de la Cova Gómez, inventor d'o trampitán.

Xa sei que, ao se divulgar isto, vanme moitos tildare de todo, cando ista miña admirazón pol-a filoloxía, non deixa de sere algo incomprendido polos demás.

E xá que según as miñas teorías, todo n-iste mundo xira ao redor d'a incomprendición, teño por forza que condenare a campaña que se está facendo contra outro ilustre filólogo que dende hoxe, pasará a ocupar o seu posto entre Zamenhof e Don Juan de la Cova, na miña habitación. Nombrei a Don Manuel Suárez, feliz descubridor de que ó galego, que até agora, se coñadaba era un idioma, non é mais que un vulgar e baixo "patois".

Iste descubrimento, é de unha importancia grande, excepcional, enorme, definitiva; e axigantase mais en istos momentos en que ó Goberno hespanhol, coidando que, ao igual que o catalán e vasco, era idioma, acaba d'el reformar a Academia d'a Língua, dándolle entrada con dous postos de académicos numerarios, e dous correspondentes, ao galego.

Fácil é de vere, dimpois d'o trascendental descubrimento d'el ilustre e nunca bén ponderado síñor Suárez, a enorme "coladura" d'el dictador.

Eu que sustento teorías de tan fonda importancia e trascendencia como á d'a incomprendición, que hoxe esbozo eiquí, non podo ver bén, e moi menos apraudir, esa campaña contra o sabio descubridor d'o galego como "xerga".

Opino que os contrincantes de D. Manuel Suárez, non o comprenderon; é pol-o tanto un incomprendido, según en e a miña teoría, un tolo, un ignorante e algo más, según os seus contrarios.

E digo un tolo, ou un ignorante, porque supón que os seus contrarios, in la non farían sua a miña teoría, xá que, si eisí fose, tamén podería creerse que era un incomprendido dós que andan a duas latas e con corbata, en troques de andare a catro e con albarda.

Que verdadeiramente, é iste, un dós perigos que pode tñer á miña peregrina teoría en col d'a incomprendición.

Kavier Pardo

dó Seminario de Estudos Galegos

Sant-Yago, 1926.